

HISTORISCHE KRING Baerne N I E U W S B R I E F

OKTOBER 2024

Oktober is de wandelmaand en de maand van de geschiedenis. De Jubileumstadswandeling heeft u natuurlijk al in de agenda staan, maar er is ook een leuke wandeling langs tv-opname plaatsen van Van Kooten en De Bie en er komt weer een Storytrail-wandeling door Baarn met Johannes. Toch ook wel wat geschiedenis: informatie over de waterval in het Cantonspark en een mooie tentoonstelling in Museum Spakenburg over de visserij. En ja, als je meer dan een eeuw oud bent, hoor je toch ook in deze Nieuwsbrief. De Baarnse mevrouw Jaan Hartog is 109 jaar geworden en daar wordt natuurlijk uitgebreid aandacht aan besteed. Bijzonder is ook de expositie van beelden van Jan Broerze, een markante, beeldend kunstenaar waar veel oudere Baarners nog herinneringen aan hebben. En verder leest u een reactie op de oproep van de Oudheidkamer. Het Glas in Lood Atelier van Klaas Boer opent zijn deuren tijdens de jubileumstadswandeling. Genoeg informatie om te lezen dus. Ans van Egdome en Martin Hoogendoorn

Glas-in-lood atelier open bij Jubileumstadswandeling

Tijdens de Jubileumstadswandeling is het Glas-in-lood atelier HETPASTNET van Klaas Boer te bezoeken.

Het atelier bestaat sinds 2016 en is gevestigd aan de Hermesweg 4a.

“Ik heb eens een cursus gevolgd aan de Vrije Universiteit, ik werkte nog en deed er eigenlijk niets mee. Toen ik met pensioen was heb ik weer een cursus gevolgd. Dit keer bij Ron de Boer, die op deze plaats zijn Glas-in-lood atelier had. Toen hij aangaf te willen stoppen heb ik het atelier overgenomen”, aldus Klaas. Hij richt zich op het hobbymatig ontwerpen, uitvoeren en restaureren van glas-in-lood ramen, maar ook tiffany- en glasmazaïek-kunstenaars kunnen bij hem onderdak vinden.

Tijdens de jubileumstadswandeling wordt er in opdracht van de Historische Kring Baerne gewerkt aan de restauratie van een Glas-in-lood raam van de voormalige boekhandel van der Ree aan de Laanstraat.

Op zaterdag 19 oktober is HETPASTNET in het kader van de Jubileumstadswandeling van de HKB geopend van 10.00 tot 16.00 uur, ook andere belangstellenden zijn van harte welkom.

Monumentale waterval in het Cantonspark

In de Nieuwsbrief besteden we ook aandacht aan kunstwerken in de openbare ruimte. Legio topstukken zijn in een speciale column getoond. Deze keer is de keuze is gevallen op de monumentale waterval in het Cantonspark, die een prominente plaats inneemt op ‘de groene long’ van het pad.

Het hardstenen kunstwerk werd gemaakt in 1750 voor de buitenplaats Oud Rozenburg in Diemermeer. August Janssen kocht het aan in 1915 als tuinsieraad en gaf het een plek in zijn Wintertuin.

De twee meter hoge waterval betreft een rechthoekig onderstuk met twee waterbakken. De aansluiting voor de waterleiding is aan de achterzijde nog zichtbaar.

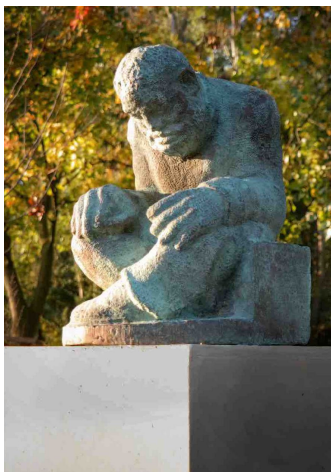
Dit tuinsieraad is een Rijksmonument en staat nu langs het pad van de westkant van de fraai ogende colonnade.

© OKTOBER 2024 - HKB/Ans van Egdome

Expositie beelden van Jan Broerze in Beeldenbos Noord

Beeldenbos Noord is een terrein van 3 ha en omvat een gevarieerd gebied van beelden, bomen, struiken en inheemse planten. De kunst die daar wordt tentoongesteld is voornamelijk van autodidactische kunstenaars. Van 1 tot 17 november zijn daar 20 kunstwerken te zien van Jan Broerze.

Jan was autodidact en werkte het meest met hout, ijzer en sgraffito. Hij was wars van commercieel gewin en wilde dan ook zelden iets verkopen. Zijn eerste atelier stond aan de Nijverheidsstraat in Baarn, in 1980 kreeg hij een atelier aan de Stationsweg 41 bij de Pekingtuin dat hij 'Langs Jan' noemde. Na een hartaanval stierf Broerze in 1993 in een ziekenhuis in Tiel.

Beelden van hem zijn ook in Baarn te vinden: de Reiger in het Cantonspark, het Vrouwtje in het plantsoen bij het Gemeentehuis en de Fluitspeler voor de Speeldoos.

De twintig beelden die worden tentoongesteld in het Beeldenbos zijn in bezit van de Stichting Jan Broerze.

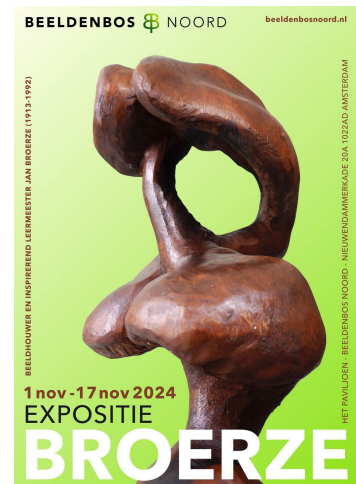
De kunstwerken zijn vanaf 1 november op zaterdag en zondag van 12:00 tot 17:00 uur te zien in Het Paviljoen, Beeldenbos Noord, Nieuwendammerkade 20a, 1022 AD Amsterdam.

De beelden van Jan Broerze staan zowel binnen als buiten.

Het beeldenbos is een publieke ruimte en vrij toegankelijk.

Wilt u de beelden binnen bekijken, buiten de openingstijden, dan kunt u bellen met Bert van der Kamp tel. 0629501569

Meer informatie op de website: www.beeldenbosnoord.nl

Van Kooten en De Bie route door Bussum en Naarden

De Historische Kring in Bussum verzorgt met enorm succes een Van Kooten en De Bie-wandeling door Bussum en Naarden. Routemakers zijn Pieter Schut en Jan Schippers. Zij hebben de route op 27 september samen met wethouder Nico Schimmel feestelijk geopend. De Gemeente Gooise Meren heeft langs de route tegels met logo en QR code geplaatst.

Meer informatie hierover is te vinden op de website van de Historische Kring Bussum: www.historischekringbussum.nl

Stadswandeling 19 oktober 2024

De wandeling voert langs historische gebouwen en overige interessante plekken in Baarn. Maar niet alleen er langs, ook er door! Zomaar een greep: de Nicolaaskerk en het prachtige gebouw van het Apostolisch Genootschap. U bezoekt het atelier van een glazenier en er is een expositie van oude schoolplaten. Voor het eerst opent Het Baarnsch Lyceum haar deuren zodat u de zuilen, speciaal door Escher voor de school ontworpen, kunt bekijken. U ontmoet onderweg ook enkele historische figuren. De start is in Theater De Speeldoos in Baarn, waar u meteen achter het toneel mag kijken.

Kosten: € 5,- per deelnemer. Leden van de Historische Kring Baarne en kinderen tot 12 jaar: gratis. U krijgt een op naam gestelde kaart die toegang geeft tot de opengestelde locaties.

Meer info en Inschrijving:

www.historischekringbaarne.nl/stadswandeling

Nieuwe expositie in Museum Spakenburg "Vissen naar Historie"

In Museum Spakenburg komt de tijd van de Zuiderzeevervisserij tot leven in de nieuwe expositie 'Vissen naar historie, Peter Dorleijn en de Zuiderzeevervisserij'.

In de nadagen van de zeilvervisserij op het IJsselmeer - rond 1960 - maakte Peter Dorleijn (1937) kennis met wat men nu de Zuiderzeecultuur zou noemen.

Hij was liefhebber van zeilen, maar raakte pas echt gefascineerd door de botter toen hij eigenaar werd van de BU29. De BU29 was echter in zo slechte staat dat Peter afzag van restauratie. Hierdoor kon hij zich volledig focussen op een ander schip, de MK63. Hij bracht veel uren door in de haven van Spakenburg en werkte zelfs op de scheepswerf.

Peter Dorleijn is de expert in Nederland als het gaat over de historie van de botter en de visserij op de voormalige Zuiderzee.

Dankzij zijn onderzoek, tekeningen en collectie is kennis over deze belangrijke bedrijfstak niet verloren gegaan.

De tentoonstelling toont objecten zoals vistuig, botteronderdelen, gereedschappen en aquarellen die uitleg geven over verschillende vistechnieken.

Meer informatie op de website: www.museumspakenburg.nl

Adres: Oude Schans 47-63, Bunschoten-Spakenburg.

Openingstijden: maandag van 13.30 - 17.00 uur en dinsdag tot en met zaterdag van 10.00 - 17.00 uur.

De Avond van de Baarnsche Geschiedenis op 22 oktober in de Speeldoos

Oktober is de maand van de Geschiedenis met dit jaar als thema ECHT NEP.

Deze vierde editie wordt verzorgd door de Historische Kring Baerne, Kevin van den Berg en Balletschool Marut Jorquera.

Op deze avond vindt ook de prijsuitreiking plaats van de fotowedstrijd MIJN BAARN en is de presentatie van het jubileumboek van de Historische Kring Baerne "Baarn in de wereld - De wereld in Baarn".

De avond zelf staat weer in het teken van de Baarnse geschiedenis. U ontmoet een aantal historische figuren die, bij monde van Frits Booy, Wil Hordijk en Machteld Olthof, op het toneel hun verhaal vertellen. Het gaat dan vooral om gebeurtenissen waarvan het waarheidsgehalte niet helemaal duidelijk is.

De avond wordt afgesloten met een feestelijk hapje en drankje.

De toegangsprijs bedraagt € 5.-.

Meer informatie op de website: www.historischekringbaerne.nl

Kaarten voor de Avond van de Baarnsche Geschiedenis zijn verkrijgbaar via

<https://etickets.speeldoosbaarn.nl/nl-NL/Show/Details/9118> en bij de kassa van De Speeldoos.

Voor de avond van de Baarnsche Geschiedenis wordt nog een toneelmeester gezocht.

Inlichtingen bij Machteld Olthof. M: 06 2855 1482; E: olthof.machteld73@gmail.com.

Reactie van de Oudheidkamer naar aanleiding van oproep om informatie over P.S.T. speld

Naar aanleiding van een publicatie en vraag in de Nieuwsbrief van september ontvingen we de volgende informatie:

"In de Baarnsche Couranten kwam ik in een uitgave letterlijk P.S.T. tegen. Dit ging over het Paas Sport Toernooi (op deze manier geschreven) in 1965, dat voor de 6e keer werd gehouden.

In 1964 dus voor de 5e keer. Erg aannemelijk dat dit een lustrum speldje is. Het net op de achtergrond, versterkt dit beeld alleen maar".

We denken dat dit wel eens de juiste oplossing van de puzzel zou kunnen zijn. Inmiddels hebben we een vaantje ontvangen van een Paas Sport Toernooi in 1978.

Mevrouw Jaan Hartog- van den Berg viert haar 109e verjaardag

Op de vraag van Burgemeester Mark Röell hoe het met haar gaat hoeft mevrouw Jaan Hartog niet zo lang na te denken. Want "het gaat goed met me, ik doe nog leuke dingen en mijn koppie doet het ook nog goed". Ze is 109 jaar geworden en is daarmee een van de oudste inwoners van Nederland. Tante Jaan, zoals haar neven en nichten haar noemen, is tijdens de 1e Wereldoorlog geboren op boerderij De Nieuwe Zevenmorgen in Woudenberg.

In 1941, tijdens de 2e Wereldoorlog, trouwde ze met Baarnaar Henk Hartog en verhuisde ze naar Baarn.

In die tijd mocht je als vrouw na je huwelijk niet meer werken. Daarom was mevrouw Hartog actief met vrijwilligerswerk, sport en andere hobby's, zoals tuinieren. Het sociale contact was altijd belangrijk voor haar.

In 1953 bouwde het stel een nieuw huis aan de Berkenweg. De vele goede contacten met de buurtbewoners zorgden ervoor dat Jaan Hartog daar tot 2020 kon blijven wonen. Toen

is ze verhuisd naar een aanleunwoning bij Santvoorde, waar zij met wat hulp nog zelfstandig woont. Op haar verjaardag is ook zichtbaar dat ze nog volop actief is. Er is behalve de burgemeester veel pers natuurlijk, maar ook familie- en burenb bezoeken, felicitatiekaarten en kado's.

Jaan Hartog staat nog volop in het leven en is beslist geen eenzame oudere. Haar gehoor wordt wat minder en het bewegen gaat ook niet altijd zoals ze zou willen, maar "ik kan nog steeds wandelen, en ik mag verder niet mopperen".

Haar verjaardag vieren doet ze, nadat de ochtendvisite weg is, zoals elk jaar, met een BBQ- en Bingo feest samen met ruim 30 familieleden op de boerderij in Woudenberg.

Impressie van het boek 'Theodor Sanders, 1847-1927'

(Mariette van Oosterwijk Bruyn)

De Historische Kring kreeg van uitgever W BOOKS een exemplaar toegestuurd van het boek dat Arjan den Boer schreef over Theodor Sanders. De ondertitel is 'De vergeten compagnon van Berlage'. Het is een prachtig, lijvig, boek van bijna 500 pagina's dat vele aspecten van het leven van Sanders en ook de context van zijn leven bespreekt: waar heeft hij gewoond en gewerkt en hoe zag het leven er in die periode uit.

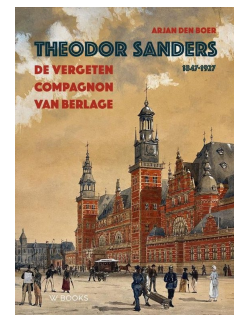
Het boek heeft 15 hoofdstukken, elk rond een thema of een periode dat in een met name genoemde plaats speelt. Aan Baarn wordt ook een hoofdstuk gewijd.

En juist in dat hoofdstuk komt Berlage aan bod. We weten dat Berlage het Badhotel heeft ontworpen, maar wisten we dat Sanders daar ook een rol in had?

De vraag is of Sanders niet beter mentor van Berlage kan worden genoemd dan compagnon. Berlage trad in dienst bij Sanders in 1881, ze werken veel samen tot het moment dat Sanders de architectuur achter zich laat in 1889.

Volgens Ad van Liempt geeft het boek 'naast de ontwikkeling van Sanders' persoon en carrière ook een geschakeerd tijdsbeeld, met interessante cultuurverschillen binnen het Europa van de negentiende eeuw.'

Arjan den Boer: *Theodor Sanders (1847-1927) De vergeten compagnon van Berlage*. W BOOKS, september 2024. 496 pagina's. € 39,95. (Het boek ligt ter inzage in de bibliotheek van de Historische Kring.)

Agenda

- Tot 15 dec.** Jubileumtentoonstelling "De jaren Zeventig in Baarn" in de Oudheidkamer
- 19 oktober** Stadswandeling door Baarn
- 22 oktober** Avond van de Baarnsche Geschiedenis met presentatie van het Jubileumboek "Baarn in de wereld - De wereld in Baarn" en uitreiking prijs fotowedstrijd "MIJN BAARN"
- 16 november** Symposium Stichting Mooi Baarn voor donateurs met uitreiking Mooi Baarn Prijs Herberg van Paulus 14.00 uur. Aanmelden: info@mooibaarn.nl
- 27 november** Stadswandeling met verhalenverteller Johannes. Hij vertelt over woeste plunderingen, hardhandige strooptochten maar ook geniale invallen en fantastische ontdekkingen in Baarn. Vertrek Pauluskerk 15.00 uur. Info en reserveren op www.storytrail.nl

